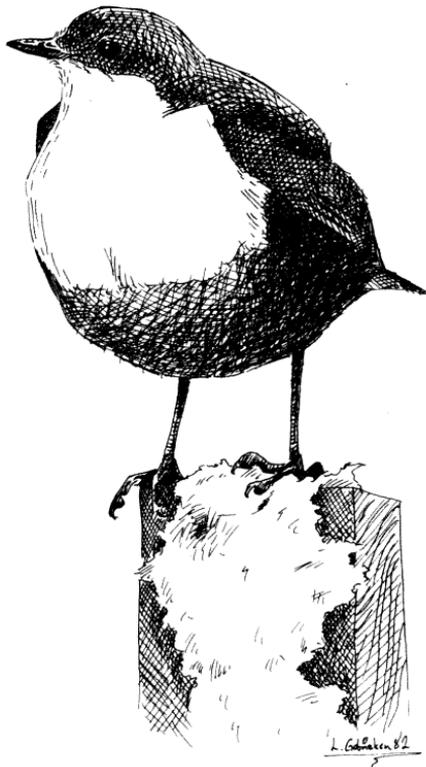

PIPLERKA

Årgang 12-Nr.2 - 1982

Organ for Norsk Ornitologisk Forening - Avdeling Vest-Agder

PIPLERKA

R E D A K S J O N E L T

Redaksjonen:

Bernt K. Knutsen, Skjebstadvn. 37, 4500 MANDAL

Tlf. 043 - 63 784. (Ansv. red.).

Leif E. Gabrielsen, 4532 ØYSLEBØ. (For tiden: Boks 42, 4063 VOLL).

Hallvard Vinje, V. Håland, 4500 MANDAL. Tlf. 043 - 61 678.

Jan Michaelsen, Ekornåsen 7, 4772 HÆSTADSVINGEN

Tlf. 042 - 74 669.

Kåre Olsen, Brøkne, 4563 BORHAUG. Tlf. 043 - 97 205.

Kåre er kontaktmann for Lista lokallag.

Harde Johannessen, Gislemyrvn. 16, 4620 VÅGSBYGD. Tlf. 042 -

12 383. Harde er kontaktmann for Kristiansand lokallag.

§§§§§§§§§§§§§§§§

Alt stoff til P I P L E R K A sendes til redaktøren eller leveres til kontaktmannen i lokallaget ditt.

§§§§§§§§§§§§§§§§

P I P L E R K A kommer ut med min. to, max. fire nummer årlig og sendes gratis til alle medlemmer av N O F / Avd. Vest-Agder.

§§§§§§§§§§§§§§§§

Abonnementsprisen på P I P L E R K A er kr.15,00 og

innbetales på bankgironummer 9401 21 50894.

P I P L E R K A er trykket i 500 eksemplarer.

§§§§§§§§§§§§§§§§

Forsidetegning: Fossekall, Leif E. Gabrielsen.

§§§§§§§§§§§§§§§§

Dette nummer av PIPLERKA inneholder en god del navn med fullstendige adresser og i noen tilfelle også telefonnummer. Det ligger en bestemt tanke bak dette, nemlig at PIPLERKA skal være et samlende kontaktorgan for alle fugleinteresserte i vårt fylke. Det skal ikke mangle på muligheter til kontakt om du har noe på hjertet.

Kontakt skulle det også være mellom foreninger som har samme ideale målsetting, så som naturvern-, zoologisk- eller botanisk forening.

Som eksempel på positivt samarbeid, vil jeg her ta frem det arbeid som er satt igang for å verne Kosåna - det største sidevassdraget til Mandalselva. Her har Mandal Naturvernforening gått i bresjen, og N O F, Mandal lokallag har tatt opp hansken og vil forsøke å gjøre en innsats på fuglefronten.

Jeg må også ta plass til å nevne et prosjekt som ikke har lyktes helt, og hvor det kanskje har strandet på nettopp samarbeid. Det gjelder arbeidet med vern av edelløvsskog. I følge opplysninger jeg har fått, har det ikke lyktes å verne et mindre stykke edelløvsskog ved Nomevann (Marnardal). Det sies at grunneierne satte seg veldig imot planene, og at de derfor ble gitt opp.

Nå viser det seg at denne skogsteigen inneholder en meget variert bestand av spetter. Det er registrert grå-, grønn-, svart-, flagg-, hvitrygg- og dvergspett her, samt vendehals. Hvitryggspett er funnet hekkende her, og det skulle være nok til å verne et slikt område.

Jeg håper det ikke er for sent, men hadde folkene som drev med vernearbeidet for edelløvsskog, kontaktet ornitologene, så kunne de kanskje fått støtte til sitt vernearbeid. Dette er IKKE skrevet som kritikk til noen, men som en oppfordring til samarbeid.

B.K.K.

Vannfugltellingene i Vest-Agder vinteren 81

Gustav Ersdal

Også i 1981 ble det i Vest-Agder utført vannfugltelling i samband med de landsomfattende tellingsperiodene 10. - 25. januar og 8. - 15. mars.

Tilsammen 27 lokaliteter ble besøkt. Enkelte lokaliteter er bare tallet i januar.

Tellelokaliteter:

Flekkefjord kommune: Siraelva, Gylandsvassdraget, Lafjord Løgene med Grisefjorden, Åna Sira og Hidra.

Kvinesdal kommune: Sandebukta.

Alle ovennevnte tellinger er utført av Kjell Grimsby.

Farsund kommune: Kyststrekningen Jølle til Lunde vågen, Prestvannet, Straumen med Helvikfjorden, Slevdalsvann, Nesheimvann, Hanangervann og Kråkenesvann. De tre sistnevnte var helt tilfrosset.

Følgende deltok i tellingene: Lars Bergersen, Gustav Ersdal, Tor Oddvar Hansen, Nils Helge Lorentsen og Kåre Olsen.

Lindesnes kommune: Buhølen/Tjømsområdet.

Observatør: Jarle Egseth.

Mandal kommune: Sånum - Tregde - Harkmark.

Observatører: Finn Jørgensen, Runar Jåbekk, Jan Michaelsen og Bernt K. Knutsen.

Søgne kommune: Høllen og litt nord for Lunde.

Observatører: Bjørn Vidar Olsson og Jørn O. Hansen.

Vennesla kommune: Otra fra Kvarstein bru-Venneslafjorden, Venneslafjorden.

Observatører: Jørn O. Hansen, Kenneth Moseidjord og Bjørn Vidar Olsson.

Kristiansand kommune: Otra fra Kvarstein til Kristiansand,
samt fra Kjøita til elvas utløp, Østerhavn, Vesterhavn
og Møvig.

Observatører: Jørn O. Hansen og Bjørn Vidar Olsson.

Samtlige observatører takkes herved for innsatsen.

Smålom ad. i hekkedrakt, Svalbard juli 1970.

Foto : Jan Michaelsen.

A R T	måned	VENNESLA	KR. SAND	SØGNE	MANDAL	LINDESNES	FARSUND	KVINES-DAL	FLEKKE-FJORD	S U M
SMÅLOM	J m						1			1
ISLOM	J m						3 1			3 1
GULNEBBLØM	J m						1			1
DVERGDYKKER	J m		1		1 1		8 7		6 3	16 11
HORNDYKKER	J m						2		2 1	4 1
GRÅSTRUPEDYKK	J m					1			1	1 1
DYKKER SP	J m						1			1
STORSKARV	J m				32 17		36 33	1 1	15 21	84 72
TOPPSKARV	J m				11	6	1			18
SKARV SP	J m				37					37
GRÅHEGRE	J m	1			3		5 1		45 15	53 17
KANADAGÅS	J m	67 39	14		32 24					99 77
SANGSVANE	J m	18 11		6	5	19	2			43 18
GRAVAND	J m						20			20
STOKKAND	J m	58 30	128 190	32 5	276 219		195 168	50 5	37 115	776 732
KRIKKAND	J m						8			8
BRUNNAKKE	J m						15			15
TAFFELAND	J m				2					2
TOPPAND	J m				6				1	6 1
BERGAND	J m								5	5
ÆRFLUGL	J m				17 60	4	107 23		2	128 85

Gravand ad-hunn, Akerøya, Hvaler april 1967.
Foto: Jan Michaelsen.

Siland hann, Slimbridge, Engl. Foto: Arne Grønsund.

A R T	måned	VENNESLA	KR. SAND	SØGNE	MANDAL	LINDESNES	FARSUND	KVINES- DAL	FLEKKE- FJORD	S U M
SVA RTAND	J e m						5 10			5 10
SJØORRE	J e m				3		37			40
HAVELLE	J e m						99 141			99 141
KVINAND	J e m	80 45	48 68		70 67	37	578 225	1	108 55	922 460
DYKKAND SP	J e m								1 2	1 2
LAPPFISKAND	J e m								1	1
SILAND	J e m				42 33	8	3 2		5	53 40
LAKSAND	J e m	4 9	2		1		14 9		14 6	34 25
FISKAND SP	J e m								2	2
VANNRIKSE	J e m						1			1
SOTHØNE	J e m				5 5		2		1 1	6 8
TJELD	J e m		1		2		18			21
SANDLO	J e m						28			28
VIPE	J e m				2		56		6	64
STEINVENDER	J e m						1			1
MYRSNIPE	J e m						19			19
RØDSTILK	J e m						3			3
LAPPSPOVE	J e m						2			2
STORSPOVE	J e m						1			1
RUGDE	J e m								1 1	1 1
SMÅVADERE	J e m					1				1

NORDISK
ORNITOLOGISK
KONGRESS 1983

Skandinaviska Ornitologiska Unionen arrangerar i samarbete med Ornitologiska Föreningen i Finland och Zoologiska Institutionen vid Helsingfors Universitet en Nordisk Ornitologisk Kongress på Lammi biologiska station i södra Finland, den 1-5 augusti 1983.

Kongressen kommer att omfatta temasymposier över:

- Sommarperiodens fenologi hos fåglar*
- Fåglars vinterekologi*
- Lapplands fågelfauna*
- Den häckande fågelfaunan: beståndsuppskattningar och förändringar*
- Rovfåglar*
- Svartvit flugsnappare*
- Fågelforskning med kända individer*
- Skydd av fågelfaunan*

Även andra ämnen är välkomna. Dessutom ges möjlighet att presentera resultat i form av posters. Under kvällarna finns möjligheter att förevisa ornitologiska diaserier och filmer. En urskogs- och myrmarksexkursion planeras under kongressen. Därtill ges möjligheter till korta morgonexcursioner.

Anmälning: För att organisationskommittén i god tid skall kunna presentera ett detaljerat program, bör preliminär anmälan ske före den 1 december 1982. Samtidigt ombedes potentiella föredragshållare inkomma med sina förslag till anföranden. De som anmält sig får det slutgiltiga programmet med utförligare uppgifter om kongressen under föråret 1983, varefter den slutgiltiga anmälan insänds.

NORDISK ORNITOLOGISK KONGRESS
Jörgen Palmgren
Zoologiska institutionen
N. Järnvägsgatan 13
SF-00100 Helsingfors 10 FINLAND

PROTECTION OF THE ORGAMBIDESKA-PASS

Help us protect the migratory birds

The valley of Larrau, in the "Pays Basque" (Pyrénées Atlantiques, France) is a topographic trap for European migratory birds which cross the Pyrénées by millions every Autumn towards the Mediterranean and Africa.

Since a few years, our consumption society exploits this international heritage in letting passes and crests by auction to hunters. The 17 passes of the valley of Larrau are let by the intercommunal Syndicate of Soule to 193 hunters every third year.

In 1979, ornithologists decided to rent a pass (20 000 FF a year) so as to allow at least in one point the migrators to avoid this murderous fire. So was the Operation "Orgambideska, free pass" born, which has allowed hundreds of observers all over Europe to study the transpyrenean migration and the importance of hunting-pressure for three years (1979-81).

The studies have shown that the Larrau-Valley concentrates up to 15 % of the migrators, especially birds of prey. From the Orgambideska Pass we may see every Autumn more than 20 000 birds of prey of 20 species, thousands of cranes, several hundred thousands of wood-pigeon and millions songbirds and birds of more than 100 species. It is one of the two or three most important migratory passes in all western Europe.

The hunters of the passes in this valley have dumped over a ton of lead per year on the nearby mountain pastures, in firing about 50 000 shots, killing 3 % wood-pigeons, not to speak of the other species, protected or not.

We find it abnormal that French hunters who do not even represent 4 % of the population thus should monopolize all the passage-points of the european migrators through the Pyrénées. Thus we proposed our Ministry for Environment that a reserve should be created where migrators will not be shot any longer and the creation of a research and education centre on migrations, open to all. Meanwhile, the passes will be let in less than three months for 3 more years. We decided to be present once more and to rent one or several passes to allow birds to live.

We have calculated that in 1980 each shot pigeon had cost the hunters 250 FF. We hope that we shall be millions in Europe to pay the price for a free bird until the French Government takes its responsibilities.

Centre de Recherches sur la Biologie des Populations d'Oiseaux

European Committee for Prevention of Mass Destruction of Migratory Birds

Fédération Française des Sociétés de Protection de la Nature

Fonds d'Intervention pour les Rapaces

Ligue Française pour la Protection des Oiseaux

Rassemblement des Opposants à la Chasse

Société Nationale de Protection de la Nature

and the hundreds of Associations in France and Europe which have supported the project.

----- Please cut and return. -----

I, the undersigned (Name, Christian name, Address - please in capital letters) support the Operation "Orgambideska free Pass" and pay the sum of _____ for the renting of a pass.

The cheque is to libel to "Orgambideska Col Libre" — LASCLAVERIES 64450 THEZE - France
Compte bancaire n° 03019464147 - Banque Populaire du Sud-Ouest - 12, rue Latapie 64000 PAU - France

FUGLEOBSERVASJONER AV SPESIELL INTERESSE FRA VEST-AGDER
HOVEDSAKELIG FRA 1979.

Bearbeidet av LRSK/Vest-Agder v/ Kåre Olsen

Her følger endal observasjoner av litt mer spesiell interesse. Noen vil vel kanskje innvende at flere av observasjonene/artene er vanlige i de respektive kommuner. De tas likevel med her da lite eller intet tidligere er publisert (f.eks. av Haftorn 1971) om disse arter fra disse områder.

Takk til alle som har gjort seg bry med å sende inn sine observasjoner.

KRISTIANSAND kommune:

- KANADAGÅS : 5 ad. og 5 pull./juv. Hemningsvann 10.6.-23.7. (TV).
5 ad. og 5 juv. Hamresanden 22.8.-ca. 15.11. TV/KOR.
- SANGSVANE : 3 ind. Dønnestad 1.1. PD/TV.
2 ad. Lund 13.12. TV.
17 ind. Mørvold 8.4. KM.
- TAFFELAND : 2 hanner Otra v/Lundsbroa 10.1. TV/KOR.
1 hann Otra v/Lundsbroa 30.1. TV.
1 hann Otra v/Lundsbroa medio mars. JOH.
- TOPPAND : 1-3-ind. Otra v/Lundsbrua 31.1.-16.2. TV/KOR.
2 hanner og 1 hunn Topdalselva 12.4. TV.
1 hann Rona, Strømme 25.5. TV.
- FISKEØRN : 1 ind. Dønnestad 5.5. TV.
1 ind. Drangsvann 12.5. TV/KOR.
1 ind. Dønnestad 2.7. TV.
- VEPSEVÅK : 1 ind. Buheia, Tveit 6.10. TV.
- HØNSEHAUK : 1 reir m/2 egg f. nord i kommunen 29.4., senere 3 egg. Alle 3 unger vokste opp. Forlot reiret ca. 8.7. TV/KOR.
- SPURVEHAUK ; 1 reir m/4 egg f. nord i kommunen 16.5. Senere 5 egg, og alle 5 ungene vokste opp. Forlot reiret ca. 14.7. TV/KOR.
- MUSVÅK : 1 reir m/2 egg f. nord i kommunen 29.4. Senere 3 egg. Reiret tomt (eggeskall) 9.6. TV.
- JERPE : 1 ind. Kjevik 28.5. KG.
- FASAN : 1 hann Dønnestad 21.6. Aagot Vestøl.
- SIVHØNE : 1 juv. Kapertjern 5.8. TV.
- SOTHØNE : 1 ind. Otra 6. og 7.12. TV/KOR.
1 ind. Otra v/Mørvold 18.1. KM.

- TJELD : 1 ind. Homevann, Mosby 12.5. KM
8 (ca 10 km fra kysten)
- SVARTHESPØVE : 1 ind. Fauløyna, Tveit 23.8. TV/KOR.
- SKOGDUE : 2 ind. Dønnestad 5.5. TV.
- VENDEHALS : 1 reir m/1 egg Monane, Dønnestad 1.6.
x) Senere 8 egg. 8 unger 10.7. TV/KOR.
- SVARTSPETT : 1 ind. Vesholtheia, Tveit 4.8. TV.
1 ind. Kapertjønn, Tveit 25.8. TV.
1 ind. Buheia, Tveit 6.10. TV.
1 ind. Trollheia, Tveit 8.12. TV.
- HVITRYGGSPETT ; 1 hann Ve, Tveit 29.1. P. Dønnestad.
1 par Krogvann, Tveit 18.6. TV.
1 ind. Mørvold, Mosby 29.10. KM.
- DVERGSPETT : 1 ind. Dønnestad 3.1. TV/PD.
1 hunn Rossheia 10.3. TV.
1 ind. Rossheia 16.3. TV.
1 ind. Dønnestadmoen 13.4. TV.
1 ind. Fagermoen, Dønnestad 13.4. TV.
1 ind. Dønnestadmoen 12.5. TV.
1 ind. Gjenbuåsen, Dønnestad 20.5. TV.
Reir Fagermoen 23.5. TV.
1 ad. og 1 juv. Rossheia 19.7. TV.
1 hann. Fauløyna, Tveit 25.8. TV.
- VINTERERLE : 1 par Høyebekken, Mosby 27.5. KM.
- SIDENSVAN : 4 obs. Lund 12.11.-30.11. TV/KOR.
Max. 27 ind. 27.11.
- NATTERGAL : 1 ind. sang Ve, Tveit 25.5. TV.
- SVARTRØDSTJERT : 1 hann Prestebekken, Kongsgård, Krs. 4.4. TV/KOR
- RØDSTJERT : Reir m/1 egg Krogvann, Dønnestad 9.6. TV.
Den 18.6. inneholdt det 4 egg. Senere samme
dag ble det røvet av en hvitryggspett. TV.
- DUETROST : 1 ind. Eigeheia, Dønnestad 21.3. TV.
1 ind. Dønnestadmoen 15.4. TV.
- GRESSHOPPESANGER: 1 ind. sang Gillsvann 5.6. og 7.6. EH.
1 ind. Hånesområdet 8.6. EH.
- SIVSANGER : 1 ind. sang Torsøya, Randesund 12.6. EH.
- RØRSANGER : minst 8 ind. sang Gillsvann 5.6. EH.
2 ind. sang Gillsvann 10.6. TV.
1 reir m/5 unger Gillsvann 5.7. TV.
3 ind. sang Torsøya 12.6. EH.
- GULSANGER : 1 ind. Dønnestadmoen 20.5. TV.
1 ind. Gimle, Kr.sand 30.5. TV.
1 ind. Ve, Tveit 27.5., 5.6. og 17.6. TV.
- MØLLER : 1 ind. Dønnestadmoen 20.5. og 22.6. TV.
- BØKSANGER : 1 ind. Gjenbutjern, Dønnestad 20.5. TV.
1 ind. Fagermoen, Dønnestad 23.5. TV.
1 ind. Grundetjern, Dønnestad 18.6. TV.
- TOPPMEIS : Reir m/ 4-5 unger Trolletjønn, Dønnestad 20.5. TV.
Reir m/4 unger Frøtjern, Dønnestad 24.5. TV.
x) 1 reir m/4 unger Rossheia, Dønnestad 11.7. TV.

- TREKRYPER : Reir (matet unger) Fagermoen, Dønnestad 23.5. TV.
Reir m/4 unger Frøtjern, Dønnestad 24.5. TV.
- TORNSKAPE : Reir m/3 egg Løkkedrange, Randesund 16.6. TV/KOR.
Reir m/3 unger Dønnestad, Tveit 30.6. TV/KOR.
- NØTTESKRIKE : Reir m/3 unger og 4 egg Dønnestad 23.5. TV/KOR.
- KORNKRÅKE : 1 ind. Dønnestadmoen 17.4. og 22.4. TV.
- STILLITS : 1 ind. Dønnestad 8.10. TV.
- ROSENFINK : 1 syngende hann Mosby 20.6. og 21.6. KM.
- FURUKORSNEBB : Reir m/4 egg Rossheie, Dønnestad 19.3. TV.
2 flygeferdige unger 14.4. TV.
- KJERNEBITER : 1 par Frøtjern, Dønnestad 5.5. TV:
1 par + 1 juv. Dønnestadmoen 27.7. TV.

Observatører: Tollef Vestøl.....TV
Knut O. Raen.....KOR
Kenneth Moseidjord.....KM
Einar Hansen.....EH
Kjell Grimsby.....KG
Petter Dønnestad.....PD

VENNESLA kommune:

- ROSENFINK : Reir funnet Kvarstein 8.6. KM/EH.
+ 1 syngende hann.
Den 17.6. var det 4 egg i reiret og 30.6.
4 unger som forlot lokaliteten i juli. KM.
1 syngende hann Røyknes 9.6. KM.

Observatører: Kenneth Moseidjord....KM
Einar Hansen.....EH

SØGNE kommune:

- MYRSANGER : 5 syngende ind. Lohnemyrene 9.6. EH.
- RØRSANGER : 3 syngende ind. Lohnemyrene 9.6. EH.
- SIVSPURV : Vanlig overalt i Lohnemyr-omr. 9.6. EH.
2 syngende ind. Røsttjønn 26.5. EH.
3 ind. Brunevatn i mai LEG/RJ.

Observatører: Einar Hansen.....EH
Leif E. Gabrielsen..LEG
Runar Jåbekk.....RJ

SONGDALEN kommune:

- KANADAGÅS : 6 ind. Færvannet 26.9. Kjell Grimsby.

MARNARDAL kommune:

- TOPPAND : 1 par Mandalselva, v/Øyslebø 13.5. LEG.
 KONGEØRN : 1 juv. Håland, Bjelland 25.8. BKK.
 RØDSTILK : 1 ind. Matkroken, Øyslebø 26.5. LEG.
 SKOGSNIPE : 1 ind. Matkroken, Øyslebø 16.4. LEG
           1 ind. Høyevann 26.5. LEG.
 GRÅSPETT : 1 ind. Finsdal 13.9. KG.
 SVARTSPETT : 1 par Øyslebø mai LEG.
           1 ind. Høyevann 26.5. LEG.
           1 ind. Seland, Bjelland 25.8. BKK.
 HVITRYGGSPETT : 1 ind. Heddeland 29.8. og 6.9. KG.
 DUETROST : 2 ind. Heddelandsskogen primo sept. KG.
 GRESSHOPPESANGER: 2 ind. sang Marnardal 19.8. Karl Kolstad.
                   1 ind. s.s. 20.8. og 21.8. Karl Kolstad.
 MØLLER : 1 ind. Finsådal 4.9. KG.
 GRANSANGER : 1 ind. sang Matkroken og
           1 ind. sang Øyslebø sentrum 14.4. LEG.
 TORNSKATE : 1 ind. Uslandsheia 19.5. LEG/RJ.
 VARSLER : 1 ind. Matkroken 3.1. LEG.
 KAIE : 16 ind. Øyslebø 2.10. KG.
           15 ind. Matkroken 24.11. LEG.
 KORNRÅKE : 1 ind. Øyslebø 16.4. LEG.
           20 ind. Øyslebø 25.9. KG.
           4 ind. Øyslebø 2.10. KG.
           1 ind. Øyslebø 22.-23.11. LEG.
 KORSNEBB SP. : 100-130 ind. i en flokk trakk SW over
           Heddelandsheia ultimo august KG.
 SIVSPURV : 1 hann Langemyråsen 13.5. LEG.
           1 hann Grunnevann 13.5. LEG.
           1 par Homnevann 19.5. LEG.
           3 ind. Høyevann 26.5. LEG.

Observatører: Leif E. Gabrielsen.. LEG
                   Kjøll Grimsby..... KG
                   Runar Jåbekk..... RJ
                   Bernt K. Knutsen.... BKK

MANDAL kommune :

- STORLOM : 1 ind. Rekevik, Skogsøy 11.3. RJ.
- SMÅLOM : 2 ind. Sjøsand 21.10. OP.
- DVERGDYKKER : 1 ind. Leirvika 13.1. og 2 ind.s.s.8.4. BKK
- GRÅSTRUPEDYKKER: 2 ind. Skogsøy 11.3. BKK/HV/RJ.
- KANADAGÅS : 20 ind. Mandalselva (Bysentrum)ca.18.2."Lindesnes"
6 ind. Leirvika 16.11.
hvorav 1 delvis albino ansikt/hode BKK.
- SANGSVANE : 3 ind. Sånum 13.1. BKK.
- SNADDERAND : 3 hunner Jåbekkvann 21.-22.9. RJ.
4 hunner Jåbekkvann 26.9. RJ.LEG.
1 hunn Jåbekkvann 27.10. RJ.
4 hunner Jåbekkvann 5.11. RJ.
- TAFFELAND : 1 hann Leirkjerr, Mandalselva 4.6. RJ.
- TOPPAND : 2 hanner og 1 hunn Leirvika 13.1. BKK.
3 hanner og 2 hunner Mandalselva 15.2. HV:
1 hann Aurebekkvannet 24.5. RJ.
- BERGAND : 1 hunn Jåbekkvann 11.10. RJ.
- SIVHAUK : 1 hunn Jåbekkvann 12.6. RJ.
- MYRHAUK : 1 hunn Jåbekk 25.5. RJ.
1 hann Jåbekk 19.11. RJ.
- MUSVÅK : 2 ind. Paradisbukta 9.2. HV/EH.
- JAFTFALK : 1 ind. Vestre Håland 4.2. HV.
- VANDREFALK : 1 ind. Vestre Håland 29.5. HV.
- DVERGFALK : 1 ind. Skjebstad 14.2. HV.
- VANNRIKSE : 1 ind. Lonan v/Djubovann 10.5. RJ.
1 ind. Jåbekkvann 19.4. og 7.5. RJ.
2 ind.skreik Lonan 30.5. RJ.
1 ind.skreik Lonan 11.6. RJ.
- ÅKERRIKSE : 1 ind. Strømsvika 7.5. RJ.
- SIVHØNE : 1 ind. Leirvika 13.1. BKK.
1 ind. Jåbekkvannet 19.4. RJ.
1 ind. Kvisla 28.9., 16.10. og 19.11. RJ.
- SOTHØNE : 14 ind. Leirvika 13.1. BKK.
12 ind. Skjebstadbrua 19.2. HV.
1 ind. Jåbekkvannet 31.3.-21.4. og 28.7. RJ/HV.
3 ind. Leirvika 17.11. BKK.
- TRANE : 1 ind. Jåbekkvann 15.5. RJ.
- BOLTIT : 23 ind. Jåbekk 21.5. - 22.5. RJ/BKK.
- ENKELTBÈKKASIN : Reir m/ 4 egg Storaker 9.5. RJ.
- TYVJO : Reir m/1 egg Vestre Hørholmen 3.6. BKK.
2 ind. (mørk form) V.Hørholmen 4.7. BKK.
2 ind.(1 mørk+1 lys) Vallø 4.7. BKK.
2 ind. (lys + mørk) Store Vengels holmen 4.7.BKK.

SKOGDUE	: 5 ind. Jåbekk 26.4. RJ. 2 ind. Jåbekk 15.5. RJ.
HUBRO	: 1 ind. Vestre Håland 28.3. HV.
KATTUGLE	: 3 hekkefunn i rugeholker (Jåbekk, Høgsås og Lande) RJ/FJ.
VENDEHALS	: 4 hekkefunn i rugeholker, Høgsås. FJ.
SVARTSPETT	: 1 ind. Furulunden 15.10. FJ. 1 ind. Jåbekk 4.12. RJ.
HVITRYGGSPETT	: 1 hunn Jåbekk 27.8. RJ.
DVERGSPETT	: 1 hann Skinsnes 28.5. RJ. 1 par + 3 juv. Vestre Håland 5.7. HV. 1 par Vestre Håland 13.7. HV.
SANGLERKE	: ca.40 ind. Sånum 3.3. HV.
SIDENSVANS	: 10 ind. Skjebstad 5.11. BKK. 39 ind. Vestnes 15.11. RJ. 10 ind. Vestnes 5.12. RJ. 26 ind. Skjebstad 7.12. BKK. 10 ind. Vestnes 17.12. RJ. 12 ind. Skjebstad 30.12. BKK.
RINGTROST	: 1 ind. Vestre Håland 17.4. og 21.4. HV.
ELVESANGER	: 1 syngende ind. Storaker 10.6. EH. (godkjent av NSKF)
MYRSANGER	: 1 syngende ind. Skjebstad 13.6. BKK.
RØRSANGER	: 3 syngende ind. Storaker 10.6. EH. 2 syngende ind. Vestre Skogsfjord 12.6. OP. 3 syngende ind. Jåbekkvann 12.6. OP.
GULSANGER	: 1 syngende ind. Storaker 26.5. RJ. 2 syngende ind. Storaker 5.6. RJ.
MØLLER	: 1 syngende ind. Storaker 24.5. RJ. 1 syngende ind. Hille 3.6. BKK.
BØKSANGER	: 1 syngende ind. Vestre Håland 12.5. HV. Senere opptil 4 ind.s.s. 1 syngende ind. Sodeland 20.5. RJ. 1 syngende ind. Systadvann 20.5. RJ. 2 syngende ind. Nomedalen 20.5. RJ. 1 syngende ind. Storaker 24.5. og 26.5. RJ.
STJERTMEIS	: ca.30 ind. Toftenes 18.12. FJ.
TORNSKATE	: 1 par Valle, Skjebstad 6.7. BKK.
VARSLER	: 1 ind. Vestre Håland 21.2. og 23.3. HV. 1 ind. Haddeland 16.12. RJ. 1 ind. Skjernøysund 31.12. RJ.
NØTTEKRÅKE	: 1 ind. Vestre Håland 30.9. HV.
KORNSKRÅKE	: 4 ind. Jåbekk 7.4. og 11.4. RJ. 2 ind. (1 par) Jåbekk 21.4. og 8.5. RJ. 1 ind. Jåbekk 26.5. RJ.
SVARTKRÅKE	: 3 ind. Jåbekk 16.5. RJ. 4 ind. Jåbekk 21.5. RJ.

KJERNEBITER	:	1 ind. Vestre Håland 4.2. og	10.3.	HV.
		ca.20 ind. Vestre Håland	11.3.	HV.
		2 ind.(par) Vestre Håland	18.3.	HV.
		1 hunn Vestre Håland	19.3.	HV.
		1 par Vestre Håland	22.3.	HV.
		1 par Vestre Håland	10.5.	HV.
		3 syngende hanner V. Håland	15.5.	HV.
		17 ind. Vestre Håland	19.5.	HV.
		1 syngende hann Skinsnes	23.5.	HV.
		1 syngende hann Vassmyra	25.5.	HV.

Observatører: Leif E. Gabrielsen.....LEG
 Einar Hansen.....EH
 Runar Jåbekk.....RJ
 Bernt K. Knutsen.....BKK
 Finn Jørgensen.....FJ
 Oddvar Pedersen.....OP
 Hallvard Vinje.....HV

Kjørnebiter, foto : Villen Vedeler.

LINDESNES kommune :

TOPPDYKKER	: 1 ind. Ramslandsvågen	8.3. AG/TL/RM/RG.
KANADAGÅS	: 1 ind. Fasselandsvann	2.5. LEG.
GRAVAND	: 1 par m/3 dununger Sniksfjorden utenfor Tjøm	12.6. RJ.
KVINAND	: ca. 100 ind. Kistevågen	13.1. HV/TL.
MYRHAUK	: 1 hunn/juv. Spangereid	11.4. HV.
KONGEØRN	: 1 juv. Spangereid	12.9. HV/TL.
TÅRNFALK	: 1 hann Båly, Spangereid	13.1. HV/TL.
VANNRIKSE	: 2 hanner Hujeslona hørt	hele kvelden 5.6. RJ.
SOTHØNE	: 1 ind. Ramslandsvågen	20.1. TL.
MYRSNIPE	: 3 ind. Spangereid	13.1. HV/TL.
HORNUGLE	: 1 død ind. Spangereid	27.2. HV/TL.
SNØSPURV	: 4 ind. Spangereid	13.1. HV/TL.

Observatører: Leif E. Gabrielsen....LEG
 Arne Grønsund.....AG
 Randi Grønsund.....RG
 Runar Jåbekk.....RJ
 Tor Lerbæk.....TL
 Rune Mørch.....RM
 Hallvard Vinje.....HV

Snøspurv, tegning : Leif E. Gabrielsen.

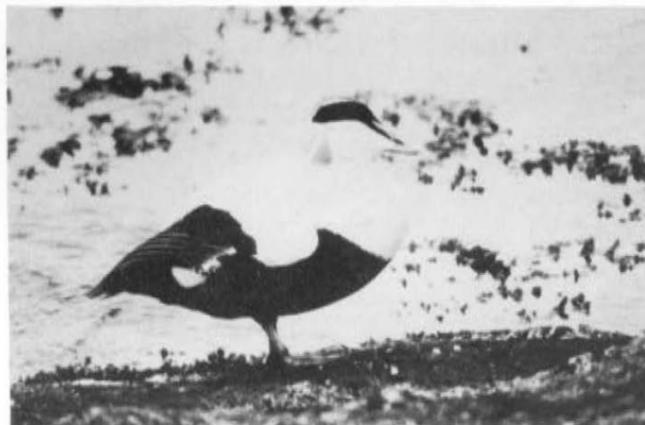
SØRNORSK ÆRUGL PÅ "FJÆRFELLINGSFERIE" I SYDEN

Hj. Munthe-Kaas Lund

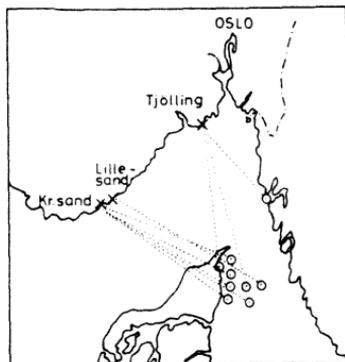
I 1973 skrev A. H. Joensen om havendenes fjærfelling i Danmark, og meddelte bl. a. at antagelig ca 150 000 utenlandske ærfugl (de aller fleste hannfugl) tilbringer juli/august i landet. Storparten av fuglene kommer fra Østersjøen, men Joensen antok at også noen sørnorske ærfugl fløy sørover for å myte. I 1976 ble dette bevist, da hollenderen C. Swennen (i Ardea) skrev at en voksen hunnærfugl ringmerket i Holland ble gjenfunnet i Sør-Norge.

I brev av 3. 8. 1979 ga C.S. meg følgende opplysninger om denne fuglen : ringmerket i mytende tilstand 15. 8.-67 nær øya Texel, og gjenfanget - drept i fiskegarn 25. 7.1971 i Songvår, Søgne, Vest-Agder.

Det er sannsynlig at denne ea vokste opp i Søgne, og at den som ikke kjønsmoden ungfugl ble med andre sørnorske ærfugler på "fjærfellingsferie" sørover. Hvor vanlig denslags ferdsel er, vil vi kunne få vite mere om, når flere norske ærfugler blir ringmerket og gjenfunnet.

Ærfugl - hann, Lofoten mai 1965. Foto:Jan Michaelsen.

Figur 1. Gjenfangster i våre naboland av 9 ærfugl ringmerket i S. Norge (x = merkested. O = gjenstandsted).

The map shows where 9 eiders ringed in S. Norway (x) were shot or found dead (o).

Kartet er lånt fra
F A U N A nr.4
1981 side 179.

Da jeg i 1960-årene arbeidet ved Statens viltundersøkelser, ble det ringmerket flere hundrede ærfugl i Norge. Men dessverre var metallet i de benyttede ringene ikke av tilstrekkelig god kvalitet. Teksten på eldre ringmerker ble iblant uleselige, og en del merker ble høyst sannsynlig så slitt og tørret av saltvannet at de falt av. Solide ringmerker er særlig påkrevet for ærfugl, som ofte ferdes på steingrunn og som kan bli over 20 år gamle.

I senere år er levealderen blant norske ærfugl sannsynligvis sunket både p. g. a. økende oljesøl, nylongarn, villmink, økende fritidsferdsel på yngleplasser og jakt (ulovlig i Norge, lovlig i Danmark hvor det hver vinter felles ca. 150 000 ærfugl).

FUGL PÅ FORINGSPLASSEN

Bernt K. Knutsen

Også vinteren 1981/82 har vi i Mandal lokallag drevet med telling av fugl på foringsplassen. Vi benyttet samme telleskjema som året før, og vi hadde åtte telledager som strakte seg fra 8. 11. 1981 til 14.3. 1982. På tross av at det denne gang ble innlevert 10 telleskjemaer, en økning på 4 fra i fjor, ble det for enkelte arter notert en tilbakegang antallmessig som ikke så lett kan forklares. Ellers kan nevnes natteskrikeinvasjonen som er markant. I 1981 ble det bare notert to enslige natteskriker. I år ble det tallet opptil 36 fugl den 24. 1. På en enkelt foringsplass ble det notert 11 fugler nevnte dag.

Natteskrike, foto: Villen Vedeler.

Også bjerkefink opptrådte i stort antall denne vinteren. Toppnotering den 24.1. med hele 287 stykker hvorav over 200 ble registrert hos Finn Jørgensen på Sånum.

Det hadde fallt ca. 25 cm sne den dagen, og temperaturen var rundt 0°C.

Bjørkefink, foto: Jan Michaelsen.

Det ble meldt om forholdsvis lite sykdom og skader, bare enkelte kjøttmeis og grønnfink virket syke, og noen hadde benskader. På en foringsplass ble det registrert litt mer sykdom enn hos de øvrige, men dette er også den største foringsplassen. Vedkommende skriver: "Fra midten av januar meldte fuglekoppe ne seg dessverre. Manglende fjær under haken + div. byllet lignende utvekster på hodet. 6 - 7 kjøttmeiser var tydelig angrepet. En løvmeis og en svartmeis også."

Spurvehauk ble observert en eller flere ganger hos de fleste tellere. Jarle Egseth stod og så på en spurvehauk som tok en kjøttmeis ved brettet som står bare tre meter fra huset. Hos Villen Vedeler slo en spurvehauk seg ned under kristortreet hvor den hoppet rundt og spiste sne. Villen forteller videre: "Den 6.12. satt en spurvehauk i epletreet hvor vi har talg og foringsautomat. Den satt der en halv time. Småfuglene brydde seg ikke om den, men spiste i vei."

Hos Atle Qvale var det en delvis albino gråspurv. Atle hadde opptil 50 % ringmerket grønnfink, og det var flere andre som også meldte om mye ringmerket grønnfink,

mens det ikke forekom hos andre.

Det ble i år registrert totalt 35 arter (31 i 1981). Foruten de 25 artene som er listet opp på telleskjemaet, ble det også registrert hensehauk, tårnfalk, sildemåke, gråmåke, gråspett, dvergspett, sanglerke, stjertmeis, pilfink og polarsisik.

Finn Jørgensen fikk årets toppnotering med hele 24 forskjellige arter på sin foringsplass. Han fikk godt følge av Atle Qvale og Harry Gabrielsen begge med 20 arter. Tunglands prøvde å lure seg inn på premie-lista med å føre opp en ekorn, men dere får bare godkjent de øvrige 19 dere har ført opp, Kjetil og Odd.

Foruten de seks tellere som er nevnt i den foregående tekst, leverte også følgende inn sitt skjema:

Tor Egil Høgsås, Bernt K. Knutsen, Jan Michaelsen, John Arild Velle.

Alle takkes herved for innsatsen.

Rødstrupe, foto: Bernt K. Knutsen.

ART/DATO	8/11	6/12	20/12	3/1	24/1	7/2	21/2	14/3
1. GRØNNSPETT	1		1					
2. FLAGGSPETT	3	5	5	3	2	2	5	2
3. STÆR	1	10	11	3	1	4	-	25
4. NØTTESKRIKE	7	19	30	35	36	23	22	16
5. SKJÆRE	9	7	19	11	12	7	6	3
6. KRÅKE	5	6	8	6	7	5	10	3
7. RØDSTRUPE	6	3	5	7	4	2	4	3
8. GRÅTROST	5	1	-	2	2	-	-	-
9. SVARTTROST	8	13	17	7	8	3	6	14
10. LØV/GRANMEIS	4	16	17	21	18	20	19	11
11. SVARTMEIS	-	3	3	2	2	1	5	2
12. BLÅMEIS	14	18	20	23	23	19	17	25
13. KJØTTMEIS	86	206	220	247	235	207	180	144
14. SPETTMEIS	4	13	12	12	9	10	10	6
15. GRÅSPURV	88	70	102	52	19	24	24	31
16. BOKFINK	2	6	10	13	3	2	4	23
17. BJØRKEFINK	-	-	20	65	287	74	21	31
18. GRØNNFINK	2	60	46	66	103	62	35	43
19. DOMPAP	3	5	2	8	3	8	9	4
20. GULSPURV	-	2	2	12	-	1	1	8
21. KJERNEBITER	-	-	1	2	10	4	2	-
22. GRÅSISIK							1	31
23. GRØNNISISIK						1	4	2
24. MUNK	1	2						
25. SPURVEHAUK	2	2	1	2	2	3	3	-

EN TREKKFUGLS DØD

Sneen er borte, bakken er så smått begynt å grønnes. Vårens første blomster lyser opp. Sol og bart føre har lokket, fotoapparatet og meg ut på fottur. Jeg går og funderer på hvilke trekkfugler som måtte være kommet, løvsangeren har jeg allerede hørt. Jeg er lett til sinns - inntil jeg får se ei fuglekasse en eller annen har hengt opp. I vinddraget dingler en liten fjærball frem og tilbake. Det er en svarthvit fluesnapper. D ø d .

Jeg blir stående og betrakte tragedien. Et langt og utmattende trekk har fuglen mestret, men den sprukne rugeholken ble dens bane. Den ene foten er blitt hengende fast, og der har fuglen kjempet for livet, sultet og gått en pinefull død i møte.

Humøret mitt falt flere hakk, men her kan jeg intet annet gjøre enn knipse noen bilder og senere bruke dem som advarsel og påminnelse om at vi bør ta en kikk over kassene våre en gang iblant, slik at vi kan unngå lignende tragedier, i det minste ved de kassene vi selv har hengt ut.

TUREN MED DE 100 ARTER
(v/ekskursjonslederen)

"Hva ? Kan du ikke skaffe noen til å kjøre ? Det var svakt." Replikken falt i en telefon-ordveksling mellom et uskyldig individ som hadde meldt seg på helgeturen til Lista 4.-6. juni -82, og undertegnede. Sistnevnte var på dette tidspunkt til dels sterkt deppet over at han nå måtte ringe rundt til enkelte av de påmeldte ornitologer og fortelle at det fikk bli hjemmesitting på dem. Innhogget i påmeldingslista ble heldigvis ikke så stort som fryktet, for faren til en påmeldt sa seg villig til å kjøre fram og tilbake til Lista både fredag og søndag. (Takk skal du ha.)

Fredag kveld omkring kl.20.00 ankom de fire bilene med de 15 turdeltakerne Lista fyr. Været var, som på det aller meste av turen, meget pent. Mens vi fremdeles stod på parkeringsplassen, kom Oddvar (Pedersen) tilfeldigvis forbi. Mens vi stod og pratet med ham, fløy det en falk forbi. Litt for mye pratning og litt for lite musing på falken, førte til at den i krysslista måtte føres opp under betegnelsen falco sp.

Borte ved granfeltet fant vi en vakker teltplass, men akk, på ulovlig grunn. At vi hadde bosatt oss på innmark (?), ble vi først klar over da bonden neste dag kom og forklarte oss dette. Følgelig ble den neste natta tilbrakt på rette siden av gjerdet. Om kvelden ruslet vi litt rundt i området, og her

Tårnfalk hunn,
foto: Jan Michaelsen.

var et piggsvin så uheldig å vise seg. Piggsvinet ble nemlig tynt og plaget av en gjeng knallharde naturfotografer, som med all tydelighet hadde forvillet seg inn i våre rekker.

Kvelden ble ellers benyttet til å lokke på gjøkene i området, og å lytte til storspoven, småspoven, vipa, lerka og de andre lydene som hører Listalandet til.....

Mot natt hadde vi tenkt å ta en biltur rundt for å lytte på de såkalte nattsangerne. Det skulle imidlertid vise seg at bilturen ikke trengte å bli så altfor lang: Allerede i sivskogen ved fyret fikk vi foruten rørsangere og sivsangere, høre gresshoppesanger, myrsanger og åkerrikse. Åkerriksas kreksende lyd var en ny opplevelse for de fleste, og ble med ett slag mektig populær. Da vi til sist klarte å rive oss løs, satte vi nesa (panseret) mot Sløvdalsvannet. Her ble det ytterligere mengder sivsangere, samt myrrikse, og en vannrikse langt borte. Godt fornøyd kjørte vi tilbake til teltplassen og la oss til å sove.

Etter ytterst få timers søvn, stod "oss tøffeste" opp. I morgensola kunne vi betrakte en sædgås og en storlom som trakk mot vest, samt både se og høre myrsangeren under utrolig bra forhold.

Straks jeg hadde stått opp, fikk jeg høre turtelduekurring i granskogen ved teltplassen, men jeg fikk ikke øye på noen fugl. Senere på dagen ble fugler av denne species observert ved fyret og ved Tjerveneset. Mandalittene, som kom bortover på søndagen, fikk den med seg oppe i Elledalen.

I løpet av dagen stakk vi innom bl.a. Kviljoodden, der det oppholdt seg tre sandløpere i tre ulike draktvarianter (sommer-, vinter-, og overgangsdrakt), samt en stor flokk med sjøorrer. Oppe i Elledalen hørte vi rosenfinken, og både hann og hunn og parring ble sett. Og midt i alt dette gled en fiskeørn over høydene til akkompagnement av ravneskrik... Om kvelden var de fleste igjen i bilene. Vi kjørte nå rett til et område ved Kviljobrønnen hvor Oddvar hadde tipset oss om at en vaktel drev og slo (vaktelslaget, ikke oss, selvfølgelig). Her traff vi noen av de rogalendingene som hadde teltplass i samme skogholt som oss. (Rogalandsavdelingen hadde nemlig også Lista-tur denne helga). Disse ga oss nærmere informasjon om stedet hvor vaktelen sist ble hørt, og som takk for hjelpen, overbrakte vi Oddvars budskap om at en nattergal var blitt hørt ikke langt fra Nesheimvannet natten før. Det hører med til historien at vi fikk høre vaktelen, mens rogalendingene ikke fikk høre nattergalen.

Neste morgen ble vi vekket kl.03.30 av tåkøluren. Innimellom "blåsene" kunne man imidlertid høre rosenfink-sang, og dette hjalp selvfølgelig på humøret. Ellers bedrev folket tiden med diverse fugletitting og kamerajaktning inntil vi satte nesa hjemover på ettermiddagen. I det vi skulle sette oss i bilene ved Lista fyr, fikk vi øye på en kjerrhauk som seilte over Borhaug-området. Den var tydelig kraftigere enn myrhauken som ble sett dagen før. Og ganske riktig: Det var en sivhauk (hunn). Nå var vi oppe i 99 arter, og vi bestemte oss for ikke å gi oss før den 100. arten var blitt observert. Her kom Knut (den luringen)(?) oss til hjelp. Han fant nemlig ut at jeg hadde glemt å krysse av rødvingetrost på lista, og på grunnlag av denne oppdagelsen kunne ekskursjonslederen med tårer i øynene fastslå at
 K R I S T I A N S A N D S - a v d e l i n g e n s første
 telt-helgetur til L I S T A resulterte i
 1 0 0 a r t e r .....

Peder Kristian Knutson

For at du ikke skal glemme rødvingetrosten så fort, Peder Kr., så har du her et bilde av en. Foto: Bernt K. Knutsen.

REFERAT FRA ÅRSMØTEEKSKURSJONEN TIL NORDRE ØYEREN

Årsmøtet i Oslo i år ble avsluttet med en ekskursjon til Nordre Øyeren naturreservat. I overkant av 20 personer (de fleste østlendinger) møtte på Blindern kl.09.00 søndag den 9.5.1982. Det var først meningen at vi skulle ta buss, men dette ble omgjort til å bruke privatbiler. Like før Øyeren på en åsrygg kunne vi se utover dette storstilte ferskvannsdeltaet. Så allerede da ble det klart at området var meget interessant for ornitologer.

Musvåk fotografert i Mandal by av Villen Vedeler.

Været var både surt og vått. Og det at man måtte traske ganske langt uten å se altfor mye fugl, gjorde det hele ikke noe bedre. Men til tross for dette ble det enkelte flotte observasjoner.

I første rekke kan nevnes en r o v t e r n e. Denne imponerende terna oppholdt seg ved enden av vår rute, og vekslet mellom å sove, pusse seg, spasere, gjespe og jage hettemåker som var tydelig mindre enn denne. Også 18 - 20 traner, 2 fiskeørner, en musvåk,

en svarthalespove og en lappspurv ble registrert.

Ekskursjonen ble avsluttet med en bit selsnepe.(????? red.anm.)

Leif E. Gabrielsen

MANDAL LOKALLAGS TUR TIL LISTA 28.3.1982

Søndag 28.3. hadde Mandal lokallag tur til Lista. Oppmøtet var rekordartet, hele 17 personer deltok. Været var fint, og det var overraskende vindstille til Lista å være. Utpå dagen ble været nesten for fint, og aktiviteten dabbet merkbart av.

Turen ble lagt etter tradisjonelt mønster. Først en stopp ved Kråkenesvann. Så til fyret og en tur rundt Steinodden. Etterpå ble turen lagt til Borhaug og opp til Groda. Siden tok vi strendene bortover (Tjørvesanden og Fuglevika). Nesheimvann ble også båret med et besøk, og så ut langs Kviljo til Havvika som var turens beste stopp. Til sist ble Hanangervann og et par småvann besøkt, før turen bar hjemover.

Godt med vannfugl og småfugl, men lite rovfugl, var betegnende for denne turen.

I alt 66 arter, derav 35 våtmarksarter ble observert. De mest interessante artene var: islom 10+, toppand 2, dvergdykker 4, toppdykker, gråstrupedykker 6, horn-dykker 5, sangsvane ca 15, knoppsvane 1, (+ hele 12 andearter), heilo 2, teist 1, skogdue 2, duetrost 7-8, kornkråke 4, ravn 1.

Atle Qvale

LATINSK FUGL PÅ KRYSS OG TVERS
Ad konkurransen i PIPLERKA 3/4-80.

Dette ark har både vel og lenge lagt gjemt i min skrivebordskuff, så nå er det jammen på tida å kunngjøre vinnerne.

Innen fristens utløp - og en del måneder etter- kan vi glede oss over 100 % større oppslutning om denne konkurransen enn den i PIPLERKA 3/4-79. Vi mottok nemlig 4 løsninger, og alle var frankert med lundemerket (kr.1,50)-glimrende.

Antall oppdagede latinske slektsnavn varierte mellom 126 og 120, undertegnede hadde forøvrig plassert 135 i bokstavrimmelen.

Som vinner er herved utpekt:

Anni Breivik, St. Hansvn. 34, 8614 YTTEREN.

Hun har fått godkjent 126 forskjellige navn - og har til og med funnet to navn som jeg ikke hadde plassert - nemlig Dromas (krabbeeter) og oena (Namaqua-due) - ikke europeiske akkurat - men imponerende.

Dessuten avslørte hun oppgavens to trykkfeil - Aythya ble aythia, og Tryngites ble Fringites, foruten å ha funnet Aix på tre steder, Aegolius på to steder, Larus på to steder, o.s.v. En flokk ekstrapoeng er tildelt.

På neste plass kom brødrene Atle og Geir Grimsby, Austad, 4400 FLEKKEFJORD. Også de hadde fått med seg 126 navn, men er dessverre ikke blitt tildelt ekstrapoeng.

Vi sender noe litteratur til begge (d.v.s. til alle tre).

På tredjeplass kom Leif E. Gabrielsen, ØYSLEBØ med 123 navn, og på fjerde: Nils Helge Lorentsen med 120.

Glimrende innsats av dem alle.

For de som måtte ønske løsning, kan de kontakte meg (lista kan eventuelt bli lest opp over telefon.....).

ODDVAR P.

Årsberetning for Mandal lokallag.

Styret i 1981 har vært:

formann: Bernt K. Knutsen

sekretær: Randi Grønsund

kasserer: Thor Lerbæk

styremedlemmer: Hallvard Vinje, Leif E. Gabrielsen og
Terje Velle.

Vi har hatt et godt år med flere nye medlemmer og nye aktiviteter. Særlig ringmerkingen og nettfangsten har gitt de unge ny interesse og giv. Pr. 31.12.1981 var det i år ringmerket 1504 fugl, og det må sies å være en bra start.

Vi har hatt 15 medlemsmøter med gjennomsnittlig 20 fremmøtte. Etter at vi overtok ansvaret for utgivelsen av PIPLERKA, har vi hatt to kombinerte styre- og redaksjonsmøter. Vi har hatt 8 ekskursjoner med fra 3 til 13 deltakere. 5 turer har gått til Lista, og ellers har vi vært i Audnedalen, på Sånum og på Hille. Dessuten var 9 mann til årsmøtet i N O F i Stavanger i april.

Ellers må nevnes at fire av våre medlemmer gjorde en fin innsats under olje/sjøfuglkatastrofen på nyåret 1981. Her skal også nevnes Arne Grønsunds fine jobb med den skadde kongeørnen. En operasjon som pr.dd. visstnok har vært helt velykket.

Det har vært til uvurderlig nytte for foreningen at vi har fått knyttet til oss Jan Michaelsen som et meget aktivt medlem. Han tar på en utmerket måte seg av særlig ungguttene, og han har en fin gjeng under kyndig veiledning.

Ref.

KRA, KRA ...

ÅRSMØTE I N O F, KRISTIANSAND LOKALLAG

Regnskap og årsberetning ble oppløst og vedtatt.
Ved valget fikk det nye styret følgende sammensetning.

Formann: Peder Kristian Knutson

Sekretær: Svein Grundetjern

Kasserer: Harde Johannessen

Revisor: Bjørn Vidar Olsson

Styremedlemmer: Einar Hansen, Gaute Gabrielsen og Per Helge Netland.

Videre ble Magne Flåten valgt som representant til informasjonsrådet for sur nedbør.

Også i år ble det holdt en fotokonkurranse medlemmene i mellom. I avdelingen for slides gikk Knut Hoven til topps, nummer to ble Geir Tufteland. Tredjeplassen gikk til V. Vedeler.

I svart/hvit- klassen var der en heller løber oppslutning. Også der gikk Knut Hoven til topps.

Etterpå ble det vist to filmer.

Før folket gikk hver til sitt, koste vi oss med boller og brus.

Sekretær.

ÅRSBERETNING FOR N O F KRISTIANSAND LOKALLAG

Lokallaget har i 1981 hatt følgende styre:

Formann: Magne Flåten

Kasserer: Peder Kr. Knutson

Sekretær: Øyvind Fjeldsgård/ Svein Grundetjern/ Knut Hoven

Styremedlemmer: Knut Hoven
Svein Grundetjern
Einar Hansen.

Vi hadde pr. 31.12. 1981 55 medlemmer. Nedgangen fra i fjor skyldes at vi har sløffet de som ikke har betalt kontingenten. Men gledelig nok så har vi og fått en del nye medlemmer.

Det har vært avholdt 8 medlemsmøter. Antallet skulle vært 9, men ett måtte avlyses p.g.a. at foredragsholderen meldte avbud.

To møter ble avholdt i samarbeid med Kristiansandsavd. av N Z F/ K L.

Frømmøtet har ligget rundt 15 - 20 personer, og det er stort sett den samme "harde kjerne" som møter hver gang.

Vi har avholdt en tur til Birkeland, og to turer sammen med NZF/KL. En minnerik tur gikk til Einar Hansens hytte (13. - 15. mars) på Rauland, og en til Lista.

Dessverre ser det ut til om interessen rundt Prosjekt Atlas har vært synkende, noe vi håper vil rette seg.

S G.

TERNA I KIKKERTEN

Terna, besunget av dikteren, grasiøs, temperamentsfull og full av optimisme, er en sommerens fugl som skaper liv og røre blant holmer og skjær. Innpåslitne badegjester får gjerne sitt pass påskrevet, men likevel er terna blitt borte fra enkelte tradisjonelle hekkelokaliteter de siste årene. Enkelte par kan likevel finne sin plass på de minst innbydende steder.

Slik var det med det paret jeg kom over en sommer. På et skjær, nærmest som en stor stein å regne, utilgjengelig, midt i ei grunn søylebukt lå terna og ruget i en grunn sprekk. Ved høyvann vasket sjøen nesten over tærne dens, men hun ble ved å varme eggene. Maken satt gjerne ved dens side, eller foretok stupdykk etter stingsild og kutlinger i den grunne bukta rundt redeplassen.

Jeg satt ofte i skjul inne på land og fulgte med gjennom kikkerten denne sommeren, fikk oppleve "overlevering-av-fisk-til-den-utvalgte" seremonien, parringen, vaktskifte, ungeføring og ungens endelikt i gråmåkens gap mens begge

foreldrene skjente rundt for å fange mat til sin eneste klekte unge.

Ternene jagde gråmåken, men da ungen var slukt og borte for alltid, vendte de tilbake, aksepterte situasjonen og spiste selv den maten de fanget.

Brutalt, javel, men neste sommer lå hun igjen på reiret på samme sted, med tærne nesten i vann ved høyvann, ble matet av maken og hadde kanskje lært noe. Dette året kom to unger til verden og begge kom på vingene.

Bjørn V. Olsson

NORSK ORNITOLOGISK FORENING, AVDELING VEST-AGDER 1982
 Adresse: Postboks 4502 Grim, 4601 KRISTIANSAND S
 Bankgirokontonummer : 9401 21 50894.

STYRE:

Formann: Jan Michaelsen, Ekornåsen 7,
 4772 HÆSTADSVINGEN (042 - 74 669).
 Sekretær: Helge Kiland, 4600 KRIST
 Kasserer: Bjørn Vidar Olsson, Holbergsgt.49 A,
 4600 KRISTIANSAND S (042-22 295).
 Styremedlemmer: Glenn Bjørnestad, Varden,
 4550 FARSUND (043-91 395).
 Arne Grønsund, Flatebø,
 4512 LINDESNES (043 - 58 863).

ATLAS : Jørn O. Hansen, Ingerthasvei 5,
 4600 KRISTIANSAND S (042 - 92 159).

L R S K : Eldar Wrånes, Wrånes,
 4600 KRISTIANSAND S (042 - 46 687).

VANNFUGL : Bjørn E. Hellang, Lunde, 4550 FARSUND.

VINTERFUGL : Kjell Grimsby, Lista.

*****

LISTA LOKALLAG: Adresse: Postboks 149, 4551 FARSUND

Postgirokontonummer: 3 70 60 58

Formann: Bjørn Erik Hellang, Lunde,
 4550 FARSUND (043 - 90 980).
 Nestformann: Glenn Bjørnestad, Varden.
 Sekretær: Nils H. Lorentzen, Bryne Ringvei 13,
 4560 VANSE (043 - 93 469).
 Kasserer: Kåre Olsen, Brækne,
 4563 BORHAUG (043 - 97 205).
 Styremedl.: Lars Bergersen, Kalleberg,
 4560 VANSE (043 - 93 790).
 Jostein Vetland, Vetland,
 4560 VANSE (043 - 93 323).
ULLERØY ORNITOLOGISKE STASJON: Adresse: Postboks 149,
 4551 FARSUND.
 Stasjonsbestyrer: Oddvar Pedersen, Industrivn.4,
 4560 VANSE (043 - 93 419).

KRISTIANSAND LOKALLAG: Adresse: Postboks 4043, Kongegård,
4601 KRISTIANSAND S

Formann: Peder Kristian Knutson, Sleipnersv. 13c,
4600 KRISTIANSAND S (042 - 90 384).

Sekretær: Svein Grundetjern, Måltrostv. 6,
4620 VÅGSBYGD (042 - 12 302).

Kasserer: Harde Johannessen, Gislemyrveien 16,
4620 VÅGSBYGD (042 - 12 383).

Styremedl.: Einar Hansen, Søsalia 21,
4600 KRISTIANSAND S (042 - 45 027).

Gaute Gabrielsen, Friggsvei 4 a,
4600 KRISTIANSAND S (042 - 92 268).

Per Helge Netland, Vollevn. 42,
4767 BRENNÅSEN (042 - 81 120).

Repr. for "Informasjonsrådet for sur nedbør" :
Magne Flåten, Bakkemoen 25,
4760 BIRKELAND (042 - 76 415).

MANDAL LOKALLAG: Adresse: Postboks 196, 4501 MANDAL
Postgirokontonummer: 3 56 92 58

Formann: Bernt Kåre Knutsen, Skjebstadveien 37,
4500 MANDAL (043 - 63 784).

Sekretær: Kjell Ove Sætren, Ime,
4500 MANDAL

Kasserer: Jarle Egseth, Melhusmoen,
4520 SØR AUDNEDAL (043 - 56 490).

Styremedl.: Runar Jåbekk, Jåbekk,
4500 MANDAL (043 - 61 406).

Halvard Vinje, Vestre Håland,
4500 MANDAL (043 - 61 678).

Terje Velle, Buhølen,
4520 SØR AUDNEDAL (043 - 56 762).

